מכדי אכל מילי איתנהו בחסימה דילפינן שור

שור משבת א"כ לכתוב רחמנא לא תדוש

בחסימה ישור דכתב רחמנא למה לי לאקושי

חוסם לנחסם ונחסם לחוסם מה חוסם אוכל

במחובר אף נחסם אוכל במחובר ומה נחסם

אוכל בתלוש אף חוםם אוכל בתלוש ת"ר "דיש

מה דיש מיוחד דבר שגידולי קרקע יְּ(ובשעת

גמר מלאכה) ופועל אוכל בו אף כל שגידולי

קרקע פועל אוכל בו ביצא החולב והמחבץ

והמגבן שאין גידולי קרקע ואין פועל אוכל

בו למה לי 2מכי תבא בכרם רעך נפקא איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב קמה לרבות כל בעלי קמה לרבות נמי מידי

דלאו גדולי קרקע נינהו קמ"ל תניא אידך

דיש מה דיש מיוחד דבר שבשעת גמר

מלאכה פועל אוכל בו אף כל שהוא בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו יצא המנכש

בשומים ובבצלים הואיל ואין גמר מלאכה אין פועל אוכל בהם למה לי ימואל כליך

לא תתן נפקא לא צריכא יאע"ג דקא משליף

קטיני מביני אלימי תניא אידך דיש מה

דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו

למעשר פועל אוכל בו אף יכל שלא נגמרה

מלאכתו למעשר פועל אוכל בו ייצא הבודל

בתמרים ובגרוגרות הואיל ונגמרה מלאכתו

למעשר אין פועל אוכל בו והתניא הבודל

בתמרים ובגרוגרות פועל אוכל בו אמר רב

פפא יכי תניא ההיא בתוחלני תניא אידך

ריש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה

מלאכתו לחלה ופועל אוכל בו אף "כל דבר

שלא נגמרה מלאכתו לחלה פועל אוכל בו

יצא יהלש והמקטף והאופה שנגמרה מלאכתו

לחלה דאין פועל אוכל בו והלא נגמרה

מלאכתו למעשר לא קשיא בחוצה לארץ

עםקינן דליכא מעשר אי הכי חלה גמי ליכא

אלא לעולם בארץ ולא קשיא בשבע שכיבשו

ובשבע שחילקו ידאמר מר שבע שכיבשו

ושבע שחילקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו

יבמעשר מידי מעשר קא גרים גמר מלאכה

קא גרים אלא אמר רבינא יכרוך ותני דיש

מה דיש מיוחד דבר שלא נגמר מלאכתו

למעשר ולחלה ופועל אוכל בו אף כל שלא

נגמר מלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו

איבעיא להו פועל מהו שיהבהב באור ויאכל

מי הוי כענבים ודבר אחר או לא תא שמע

רשאי בעה"ב להשקות פועלים יין כדי שלא

יאכלו ענבים הרבה לרשאין פועלין למבל

פיתם בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה

א ומיי׳ פי״נ מהל׳ שכירום הל' ב טוש"ע ח"מ סיי שלח מטיי בז: לאבגדה מי מהל׳ שכירות הל׳ ד ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין כא

עין משפמ

נר מצוה

משנה סמג עשין לא טוש"ע ח"מ סי שלו סעיף :3 ב: לב וז מיי שם הלי ה מוש"ע שם סעיף ג: לג ח מוש"ע שם סעיף

לד ט מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף ג: לה י מיי שם הלי ה טוש"ע שם:

לו כ מיי שם סמג שם יו ב נויי עם סמג עם: טוש"ע שם: לז ל מ מיי שם פי"ג סלכה ו טוש"ע שם

תורה אור השלם 1 לא תַחְטם שור ר יא תַּוְטם שוּוּ בְּדִישׁוּ: דברים כה ד 2 כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רַעֶּךְּ ְוֹאָכַלְתָּ עֻנְבִים בְּנִפְשְׁךְ שְׁבְעֶךְ וְאֶל כָּלְיְךְ לֹא תָתַן: דברים כג כה

> לעזי רש"י ציב"ש [ציבו"ט]. בצלצלים בצלים קטנים.

חשיב בעלי חיים גידולי קרקע דדריש ונתתה הכסף בבקר בפ׳ שור שנגח את הפרה (ב״ק דף נד:) דגבי שבת כתיב וכל בהמתך. ובלאן מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע התם קרי להו וכיון דשור לאו דוקא למה לי דכתביה רחמנא ליכתוב לא תדוש גידולי קרקע לפי שניזונין מן הקרקע אבל הכא מפיק שפיר חולב ומגבן דלה הוי בכלל דיש שהוח

גודל ולומח מן הקרקע: ם"ך אמינא הואיל וכתיב קמה קמה שתי פעמים. ותיתה הא אינטריך חד לרבות כל בעלי חמה וחד לרבות אדם בתלוש וי"ל דה"ק סד"א דלא נדרוש חד מהנך דרשות דלעיל אבל נדרוש לרבות חולב דמסתבר טפי למדרש הכי ולספרים דגרסי הואיל וכתיב קמה לרבות כל בעלי קמה נרבה נמי הא א"ש טפי דמכל בעלי קמה משמע שפיר בעלי חיים שהם בעלי קומה וחימה אכתי נרבה מקמה דבר שאין גידולו מן הארץ כגון חולב וכי תימא דיש החרן כגון מוכנ יל הינטריך לרבות דכתב רחמנא ל"ל אינטריך לרבות תלוש דאי לא כתיב דיש אלא לא תחסום שור במלאכה הוה מוקמינא ליה דוקה במחובר דומיה דפועל דה"נ פריך ל"ל דיש להוליא חולב מכי תבא נפקא סדוקא במחובר אלמא אית לן לאוקמי שור דומיא דאדם ועוד דאילטריך דיש לכמה דרשות דנסמוך: מיצא המנכש בבצלים. נראה דאי לאו ואל כליך לא תתן לא הוה דרשינן מדיש אלא מה דיש מיוחד שלא נגמרה מלאכתו למעשר אבל לשעת גמר מלאכתו שאין לריך לקרקע לא הוה דרשינן ליה אצל השתח דכתב וחל כליך למדרש בשעת גמר מלאכה דרשינן נמי מדיש להני: יצא הלש המקמף והאופה. תימה לר"י דבשלמה חופה אינטריך למיתני אע"ג דתנא לש משום דמשכחת דחייב בחלה אפילו לא לש ע"י אפייה דאמרינן בפרק כל שעה (פסחים דף מו. ע"ש) הדובשנין והאיסקריטין כו' אפאן באילפס פטורין בתנור חייבין אלא מקטף אמחי תני לה וכי יש מקטף בלח לישה: אי הבי חדה גמי דא. דחלה בחולה לארץ לא הויא אלא מדרבנן כדמוכח בפ' עד כמה (בכורות לף כו.): מידי מעשר קגרים גמר בו'. דכיון דאם היו חייבין במעשר הוה חשיב גמר מלאכה למעשר אחר המירוח והיינו הולכים בתר אותה גמר מלאכה כי אין חייבין נמי לא הוי פחות וניזיל בתרה ואמאי אזלינן בתר חלה: אמר רבינא כרוך ותני. דהשתה

דקתני בחדה למעשר ולחלה מוכח שפיר דלה נקט למעשר הלה לאפוקי היכא דלא שייך חלה כגון בודל בתמרים אבל היכא דשייך חלה לא חשיב כי אלא שנגמרה מלאכתה לחלה אבל כי הוה בחדא ברייתא

למעשר לחוד הוה משמע דבכ״מ אזלינן בתר 0 גמר מלאכה למעשר: והבודל בתמרים. אע"פ דליכא מעשר אלא מדרבנן חשיבא גמר מלאכתן למעשר כיון דאי הוה בהו מעשר מדאורייתא

המה לולינן בתר גמר מלאכתו למעשר: פועל מהו שיהבהב. סים אולינן בתר גמר מלאכתו למעשר: פועל מהו שיהבהב. פי׳ בקונטרס שאור ממתקו ובעי אם שרי להבהב ולמתוק שע״י כן יאכל יותר אי הוה כענבים ודבר אחר או לא וקשה לר"ת דמאי

שיהבהב באור. את המלילות והאור ממחק טעמו וכן הענבים: אכשורי קאמר בסמוך מפריך ע"ג סלע מאי מתוקי פירא איכא היכא ס"ד דמקשה דליכא מחוקי פירא א"כ למה מפריך ועוד למאי דמסיק (נ) הכא דלא יספות במלח הוה משום מעשר הא לאו הכי שרי לספות במלח א"ר כ"ש דשרי להבהב דספיתא במלח דמיא

לאכשורי

א) וב"ק נד:ן, ב) רש"א מכדי כל מילי איסנהו בחסימה. כלומר על כרחך שור לאו דוקא ברדולר קרקע יצא החולב בו'. בריש בכל מערבין (עירובין דף ס:) מ"ז נוסן בילקוט לימא. וכל שאר בהמום איסנהו בחורם תחימה בילחניו שור שור שור וכל שאר בהמות איתנהו בתורת חסימה דילפינן שור שור משבת

> פועלין: בשעת גמר מלחכה. זו היא שעת גמרו: המחבך. מיני חריני חלב: שבשעת גמר מלחכה. (ה) ועכשיו הוא גומר מלאכתו ומתניתין לאחר גמר מלאכה קאמר דאין אוכלין כגון נתפרסו עיגולין: המנכש. קא ס"ד שעוקר מביניהן שחינן יפות: דקא משליף קטיני. יש בכללין שמסתרסין ולא יהו גסים לעולם וקורין אותן בלע"ז ליב"ם ועוקרין אותן מבין הגדולים להרחיב מקום ולהתפשט דאיכא השתא נתינה לכליו של בעל הבית ולא ממעט מאל כליך לא תתן וממעט להו מדיש דלאו שעת גמר מלאכה הוא דעיקר פעולה משום תקון גדולין הוא שהם מחוברין ועומדין: הבודל בחמרים ובגרוגרוח. שמדובקות זו בזו ומבדילן במגריפה: בסוחלני. תמרים רעים שחין מתבשלין באילן ומכניסן לקיום בכלי של כפות תמרים ושמן חותלות ומתחממות ומתבשלות וקודם שנתבשלו קאמר דהבודל מהן פועל אוכל בהן דלא נגמרה מלחכתן למעשר: הלש. משנתן המים וגילגל נתחייב בחלה ועדיין לריכה ללוש ולשוף ולבעוט הרבה: והמקטף. עורך וטח פניהי: וחיפוק ליה משום מעשר. והלא נגמרה מלאכתו למעשר וטחינה והרקדה דמקמי לישה נמי לא אכיל: נסחייבו בחלה ולא נסחייבו במעשר. (בפ"ק דקדושין) [ספרי פ' שלח] דכתיב בבואכם אל הארץ" שינה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה שנאמר בהן כי תבואו וכאן נאמר בבואכם משנכנסו לארץ נתחייבו בחלה אבל במעשר לא נתחייבו אלא לאחר ירושה וישיבה יי דכתיב עשר תעשרש וכתיב בתריה במקום אשר יבחר עד שנבחרה שילה לא נתחייבו והיינו לאחר כיבוש וחילוק כדכתיב ביהושעי וכל ימי כיבוש וחילוק היה אהל מועד בגלגל י"ד שנים כדחמר [בובחים] (דף קיח:): מידי חיוב מעשר קא גרים. לסלק את הפועלין מדין אכילה: גמר מלאכה קא גרים. כדיליף מדיש לא שנא בזמן מעשר ול"ש בלה זמן מעשר דמעשר גבי אכילת פועל לא כתיב: אמר רבינא כרוך ותני. הנך תרתי מתניתא דלעיל לא תיתננהו יי לחודא למיתני בקמייתה מה דיש מיוחד דבר שלה נגמרה מלחכתו למעשר דח"כ שמע מינה הא נגמרה למעשר לא אכיל וקשיא בתרייתא אלא כרוך ותני חדא

מה דיש מיוחד שלא נגמרה מלאכתו למעשר ולחלה שהן דברים

הנהוגין בו אף כל שלא נגמרה מלאכתו לדבר הנהוג בו אם למעשר

לחודיה למעשר אם לחלה לחלה ילא הבודל בתמרים דנגמר למעשר ואין

בהם דבר מאוחר ממנו ויצא הלש שנגמרה מלאכתו למאוחר שבו: מהו

אדם לשור ושור לאדם לענין אכילת

ב כחובות כה נדה מו.. ל) ובכחובות אית' בחרותה ועי׳ ברש״י שם דגרים תרוייהו], ה) [דברים ה], בחסימה: לחקושי חוסם לנחסם. בכתובות ובנדה ובכל דוכתה מפרש הטעם באופן אחר], מ [דברים יד], י) [פרק כ) גיר' רש"ל חדם חדא, () דוקא גידולי קרקע אלמא כל"ל. רש"א, מדם, כם דוקם גידוני קרקע אלמא כל"ל. רש"א, מ) דיבור תוס' הזה הוא גליון. רש"ל, נ) בתר גמר מעשר וכל"ל רש"ל.

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה שנשעת וכו' דעכשיו: (נ) תום' ד"ה אמר וכו' לא חשינ נמר אלא כשנגמרה כל"ל והד"ח עם ד"ה והבודל: (ג) ד"ה פועל וכו׳ ועוד למאי דמסיק רבא דלא יספות:

מוסף רש"י

יצא החולב והמחבץ והמגבן שאין גידולי קרקע. זנהי זגידולי הארן איקרי (נהמות) על שם שהארן מגדלתן במרעה ופרנסה, אבל גידולים מן הארץ לאו אקרי אלא דבר הצומח מן הקרקע ולא בהמות (חורה יא:). שבע שכיבשו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה. דכתינ בחלה (במדבר טו) בבאכם אל הארץ, והרי באו (נדה m.) ותניא בספרי ר' שמעאל אומר שינה הכתוב ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שבכולן נאמר כי תבאו כי יביאך וכאן בבואכס, ללמדך שכיון שנכנסו לה נתחייבו (בתובות כה.). ולא נתחייבו במעשר. דנמעשר כחינ לברים יד) תבואת זרעך, עד שיביא כל אחד ואחד את שלו (נדה מד.) או: דכתיב דגנך תבואת זרעך המיוחדת לך, ועוד שהרי תלה הכתוב ם, ועוד שהיי נוכה המעשר המעשר במנין שנות השמיטה, דכתיב (דברים כו) בשנה השלישית שנת כדאמרינן בסדר עולם,